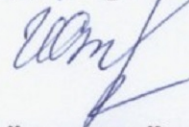

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

СТАРОДУБ Ірина Валеріївна

**ФОРТЕПІАННА МУЗИКА СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ У
СВІТОВІЙ ВИКОНАВСЬКІЙ КУЛЬТУРІ**

(спеціалізація «фортепіано»)

СПЕЦКУРС

Творчий керівник

кандидатка мистецтвознавства,

заслужена діячка мистецтв України, професорка Рощина Т. О.

Науковий консультант

кандидатка мистецтвознавства,

заслужена діячка мистецтв України, професорка Рощина Т. О.

Київ - 2023

Курс орієнтований для програми студентів фортепіанного факультету 3 курсу з урахуванням існуючих актуальних вимог графіку модулів дисципліни з фаху. Проєктується користь вільного, сміливого та експериментаторського досвіду живого музикування в контрасті до програми з фаху, що передбачає обов'язкове виконання двох віртуозних етюдів та середньої форми протягом другого семестру. Або для програми студентів 5 курсу (1 року магістратури) як допоміжна пошуково-творча та інформаційна підготовка до обов'язкового створення виконавського проєкту з вербальною складовою.

Мета і головні завдання курсу:

- Визначення ролі української сучасної фортепіанної музики у світовому концертному житті сьогодення. Долання стереотипів виконавської несвідомості завдяки зосередженню уваги до культури інтерпретації.
- Підкреслення значущості і необхідності промоції української сучасної музики. Вибудовування позиції ретельної уваги і відповідального відношення до проявів українського мистецького музичного простору.
- З'ясування головних тенденцій, рис та ознак сучасного фортепіанного письма. Відпрацьовування уміння швидкого та ефективного зчитування змістовності фортепіанного авторського тексту.
- Окреслення стану композиторського доробку, налаштування до розуміння актуальності культурних подій. Зосередження уваги до обміну музичної інформації, нагальних творчих покликань.
- Поновлення важливої комунікації та тісних творчих зв'язків між учасниками інтерпретаційного процесу: *композитор – виконавець*.
- Стимулювання потенційних контактів, і як результат - спільного творчого процесу між студентами композиторського та фортепіанного факультетів НМАУ імені П. І. Чайковського. Заохочення, зацікавленість до сумісної творчості гарантуватиме майбутнє зростання кількості і якості творення нових композицій і експериментальних, прем'єрних, «живих» виконань.

ЗМІСТ

1. Вступ. Сучасний світовий простір фортепіанного виконавства. Події, тенденції, ознаки.
2. Вибір твору українського сучасного композитора для виконання в умовах концертного життя сьогодення.
3. Композиційні техніки сучасної музики у фортепіанних фактурах українських композиторів.
4. Фортепіанна творчість видатних композиторів сьогодення. Доробок найзначніших постатей України у практичному виконавському полі.
5. Будова концертної програми/проєкту з творів українських сучасних композиторів. Роль ідеї як першопричини цілісності події.
6. Композитор і виконавець. Творча співпраця і вибудова ефективного процесу творення та інтерпретації.
7. Рекомендовані події сучасного мистецтва. Список рекомендованої літератури, нотний матеріал.

ФОРТЕПІАННА МУЗИКА СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ВИКОНАВСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

1. Вступ. Сучасний світовий простір фортепіанного виконавства.

Події, тенденції, ознаки

Тема 1.1. Фортепіанне виконавство у сучасній світовій культурі.

Аналіз подій, актуальних тенденцій. Характеристика головних спеціалізованих концертних заходів створених для виконань «нової» музики у світі та Україні.

2. Вибір твору українського сучасного композитора для виконання в умовах концертного життя сьогодні

Тема 2. 1. Головні завдання піаніста для інтерпретації української сучасної музики. Підбір твору (творів) за поділом:

- a) актуальність твору
- b) висловлення мистецького ствердження
- c) пошук репертуарного амплуа
- d) навчальна користь, учбове удосконалення

Тема 2. 2. Усвідомлення важливості промоції вітчизняного мистецького продукту. Заохочення до виконань творів сучасників задля стимулювання процесу творчості як такої. Розкриття виконавської ідентичності за допомогою можливих інтерпретаційних експериментів.

3. Композиційні техніки сучасної музики у фортепіанних фактурах українських композиторів.

Тема 3. 1. Класифікація видів фортепіанних фактур та специфік.

Виконавські вирішення:

- a) з'ясування піаністичних складнощів на конкретних прикладах творів (різних жанрів, стилів, складності)
- b) практичне обговорення із залученням виконавського досвіду студентів

4. Фортепіанна творчість видатних композиторів сьогодення. Доробок найзначніших постатей України у практичному виконавському полі.

Тема 4. 1. Фортепіанна творчість М. Скорика. Особливості фортепіанного викладу.

Тема 4. 2. Фортепіанна музика В. Сильвестрова. Виконавські вирішення прочитання стилю.

Тема 4. 3. Фортепіанна творчість Л. Грабовського, Ю. Іщенка, Є. Станковича, І. Карабиця, М. Степаненко, Л. Дичко, Ж. Колодуб, Ю. Щамо, І. Щербакова. Характеристика стилів і жанрів, тенденції інтерпретування.

Тема 4. 4. Київська генерація сучасних митців – В. В. Польова, В. Луньов, А. Загайкевич, М. Ковалінас, С. Зажитько, І. Тараненко, О. Безбородько. З. Алмаші, В. Сіренко, Б. Кривопуст, О. Войтенко...

Тема 4. 5. Харківський напрям композиторської фортепіанної творчості – В. Бібик, В. Птушкін, С. Юшкевич, О. Щетинський.

Тема 4. 6. Фортепіанні твори музичних митців сучасного Львова. Г. Гаврилець, Б. Фільц, Б. Фроляк, В. Камінський.

Тема 4. 7. Фортепіанний авангард Одеси. О. Красотов, К. Цепколенко, Ю. Гомельська, Л. Самодаєва, С. Шустов, О. Польовий.

5. Будова концертної програми/проєкту з творів українських сучасних композиторів. Роль ідеї як першопричини цілісності події.

Тема 5. 1. Особливості створення концертного виступу. Складання програми із залученням сучасних творів. Специфіка концертної локації, цілі

виступу, події. Варіативність програми. Планування успішного виступу, налаштування до сміливого виконавського висловлення.

Тема 5. 2. Ідея як першопричина цілісності мистецької події:

- a) віднаходження, встановлення. Втілення у назві.
- b) пов'язання концертних номерів в ціле концерту
- c) використання окремого твору для підкреслення конкретного концертного завдання
- d) відображення віянь часу, тлумачення особистої позиції.

6. Композитор і виконавець. Творча співпраця і вибудова ефективного процесу творення та інтерпретації

Тема 6. 1. Процес творчої фантазії і виконавської реалізації у прямій комунікації між студентами (аспірантами) композиторського та фортепіанного факультетів.

Самостійне завдання:

- віднаходження можливості виконання твору студента (аспіранта) композиторського факультету НМАУ імені П. І. Чайковського
- робота над композицією за участі автора

Тема 6. 2. Виконання твору сучасного українського композитора.

Практичне завдання:

- здійснити виконання будь якого фортепіанного твору молодого композитора (схвалюється прем'єрне виконання) в креативному спільному проєкті авторів та виконавців в рамках курсу.

Контроль дисципліни (орієнтовно кінець квітня – початок травня):

- виконання невідомого твору у відкритому концерті фортепіанного факультету у малій залі НМАУ імені П. І. Чайковського імені академіка О. С. Тимошенка із залученням автора з вступним, пояснювальним словом чи
- відеозапис виконання твору із коментарями композитора.

Рекомендовані мистецькі події Києва:

Фестиваль «Київські музичні прем'єри»

Фестиваль «Київ Музик Фест»

Фестиваль високого мистецтва «Bouquet Kyiv Stage»

«Творча майстерня інтерпретації сучасної музики» НМАУ імені П. І. Чайковського.

Офіційний сайт Національної спілки композиторів України.

Події,

персоналії,

ноти:

<https://www.composersukraine.org/index.php?id=19>

Список рекомендованої літератури.

1. Івахова К. Жанрово-стильові пріоритети фортепіанної музики Мирослава Скорика: художньо-дидактичний аспект.
2. Київська фортепіанна школа. Імена та часи. Колективна монографія [автор проекту Рощина Т. О.]: НМАУ імені П. І. Чайковського, Київ, 2013.
3. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури : підручник для студентів вищих навчальних закладів / до 100-річчя Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, 2011. - 736 с.
4. Корчова О. Модерністичні витоки сучасного композиторського раціоналізму. Музична творчість та наука в історичному просторі : зб. статей. Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Вип. 73. Київ: 2008. С. 16 – 22.
5. Кияновська Л. Мирослав Скорик /знамениті українці. Фоліо, 2021, 128 с.
6. Костелянуц Р. Разговоры с Кейджем. Ад. Маргинем Пресс, 2015, 400 с.

7. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації. Навчальний посібник. До сторіччя Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2013.
8. Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття : підручник [Ніколаї Г. Ю, Черкасов В. Ф. та ін.]; за заг. ред. канд. пед. наук, проф. Тайнелъ Е. З. Вид. 2-ге.- Львів : ЛНУ імені Івана Франка - Харків, 2010.
9. Ніколаї Г. Українська фортепіанна музика як феномен культури ХХ століття. *Ars inter Culturas*. 2010.№1. С. 121-131. Інтернет версія: cejsh.icm.edu.pl.
10. Олексюк О. М. Ткач М. М. Педагогіка духовного потенціалу музичного мистецтва. навч. посіб. /К.: Київ. Знання України, 2004, 53 с.
11. Приходько А. Рецепція музичного авангарду в соціокультурному просторі ХХ століття.
12. Ринденко О. В. Методические рекомендации к самостоятельной работе над современной музыкой ХХ, для студентов специализации «фортепиано», Киев, 2011.
13. Роб Хаскинс. Джон Кейдж. Критические биографии. Ад Маргинем Пресс, 2016, 192 с.
14. Сильвестров Валентин. Дождатся музики: лекції-беседи / по матеріалам зустрічей, організованих Сергеем Пилютіковим. Дух і літера. Київ: 2010. – 368 с.
15. Твайла Тарп. Привычка к творчеству. Практическое руководство. В соавторстве с Марком Рейтером. Companion Group. Киев: 2012. 287 с.
16. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування: монографія. Київ: ДАКККіМ, 2009.
17. Varenboim Daniel Music Quickens Time Verso: Reprint edition September 7, 2009.

Нотний матеріал:

1. Антологія «Київський авангард» т. I, ред. та упорядник О. Войтенко, вид.: Музична Україна, Київ – 2020.
2. Дичко Л. «Алькасар... Дзвони Арагона» Фрески для фортепіано. Київ – 2001. 51 с.
3. Дичко Л. «Замки Луари» Фрески для фортепіано. Київ – 1994. 37 с.
4. Іщенко Ю. «Киевский альбом» для фортепиано, вид.: Москва: Советский композитор, 1970. 48 с.
5. Іщенко Ю. «Соната № 2» для фортепіано, вид.: Мистецтво, Київ – 1966. – 19 с.
6. Іщенко Ю. «Сонатина» для фортепіано. Київ.
7. Іщенко Ю. «Токката» для фортепіано, вид.: Музична Україна, Київ – 1970. 12 с.
8. Карабиць І. Твори для фортепіано, вид.: Музична Україна, Київ – 2014. 68 с.
9. Сильвестров В. «Дитяча музика: для фортепіано», вид.: Музична Україна, Київ – 1980. 47 с.
10. Сильвестров В. «Музыка в старинном стиле» для фортепиано, вид.: Музична Україна, Київ 1981. 45 с.
11. Сильвестров В. Сонати (№ 1-3): для фортепіано, вид.: Музична Україна, Київ – 1987. 67 с.
12. Сильвестров В. «Тріада» для фортепіано, вид.: Музична Україна, Київ – 1970. 14 с.
13. Скорик М. «Партита № 5 для фортепіано», вид.: Музична Україна, Київ – 1979. 23 с.
14. Скорик М. «Соната in C» ред. М. Крих
15. Скорик М. «Твори для фортепіано», ред. Л. А. Ковальова. Вид.: Музична Україна, Київ – 2012. 154 с.

16. Степаненко М. «Фортепіанна музика», вид.: Гроно, Київ – 2019. 56 с.
17. Українська фортепіанна музика ХХ – ХХІ століття, упорядник Т. Рощина, т. II, III, вид.: Музична Україна, Київ – 2018.
18. Шамо Ю. «Вибрані твори для фортепіано», вид.: Гроно, Київ – 2010, 64 с.